

raad voor cultuur raad voor cultuur raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: 9 november 2005
uw kenmerk: C/S&A/05/1645
uw brief van: 9 augustus 2005
ons kenmerk: arc-2005.02537/2

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden van de Centrale Organisatie
Werk en Inkomen en diens rechtsvoorganger de Arbeidsvoorzieningsorganisatie
over de periode 1997-2004

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst van de Centrale Organisatie Werk en Inkomen (CWI) en diens rechtsvoorganger de Arbeidsvoorzieningsorganisatie over de periode 1997-2004. De CWI wil deze lijst in haar hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1997-2004 met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.
3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan de resultaten niet in een afzonderlijk rapport zijn opgenomen, maar zijn verwerkt in de ontwerp-selectielijst. De lijst is bedoeld als aanvulling op de selectielijst van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie over de periode 1991-1997, die bij besluit van 10 juli 2000 (Stcrt. 2000, 155) door de Algemene Rijksarchivaris is vastgesteld.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1997-2004 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van de CWI.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het verslag van het driehoeksoverleg blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie die niet alleen ziet op de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen, maar ook op de reconstructie van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen. De Raad constateert dat de ontwerp-lijst een andere formulering van de selectiedoelstelling hanteert, namelijk die waarin nog geen sprake is van de reconstructie van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen. De Raad adviseert u lijst en verslag met elkaar (en met de werkelijkheid) in overeenstemming te brengen.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Bij een aantal waarderingen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Hantering van vernietigingstermijnen

De leeswijzer bij de selectielijst stelt dat een vernietigingstermijn ingaat na het jaar waarin een dossier is afgesloten. De Raad acht het van belang dat daarbij expliciet gemaakt wordt dat het begrip 'afgesloten' per soort dossier kan verschillen. Doorgaans wordt een dossier als afgesloten beschouwd op het moment dat het laatste document daaraan is toegevoegd. In andere gevallen breekt dat moment pas aan als aan de gegevens in het dossier geen rechten meer zijn te ontleen. De Raad acht het van belang om in de leeswijzer te vermelden dat in dat laatste geval de vernietigingstermijn altijd specifiek in verband wordt gebracht met het moment van afsluiting (x jaar na uitschrijving van cliënt, of x jaar na vervallen regeling). Een vernietigingstermijn zonder een dergelijke vermelding wordt dan geacht in te gaan na de laatste toevoeging aan het dossier.

Handelingen met betrekking tot de elektronische gegevensbestanden met registratiegegevens over werkzoekenden en werkgevers

De Regeling Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI) voorziet in de overdracht van gegevens uit deze bestanden (de neerslag van handeling 578) aan het Steinmetzarchief, voorheen onderdeel van het Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatiediensten en zeer recentelijk ondergebracht bij Data Archiving and Networked Services (DANS). Tijdens het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris betoogd dat die regeling in strijd is met de Archiefwet, omdat archiefbescheiden van overheden alleen voor blijvende bewaring kunnen worden aangemerkt als ze worden opgenomen in een archiefbewaarpplaats in de zin van de Archiefwet. Het Nationaal Archief erkent dat de gegevens in kwestie van langdurige wetenschappelijke waarde zouden kunnen zijn, maar acht de historische waarde niet blijvend en wijst daarom opname in zijn depots af.

De Raad wijst erop dat de Archiefwet wel degelijk de mogelijkheid openhoudt voor vervreemding van overheidsarchief aan instellingen die geen zorgdrager zijn in de zin van de Archiefwet. In de memorie van antwoord bij de parlementaire behandeling van de Archiefwet 1995² stelde staatssecretaris Nuis “dat een verzoek om een machtiging tot vervreemding (...) in beginsel alleen wordt gehonoreerd indien de vervreemding geschiedt aan een zorgdrager in de zin der wet. Maar vervreemding aan archiefbeherende instellingen en documentatiecentra, die niet gelieerd zijn aan een zorgdrager, zoals bijvoorbeeld het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis en het Nederlands Architectuurinstituut, moet niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen kan de rechtsbescherming contractueel gewaarborgd worden”.

De Raad acht het wenselijk dat het Nationaal Archief op dit punt beleid formuleert en expliciet maakt voor wat voor soort materiaal overdracht aan niet-zorgdragers onder welke voorwaarden acceptabel (of zelfs gewenst) is. Ook adviseert de Raad u er bij uw collega-bewindslieden op aan te dringen afspraken zoals die hier in het kader van de Regeling SUWI zijn gemaakt in het vervolg alleen te maken met uw uitdrukkelijke instemming.

Ten aanzien van dit specifieke geval is de Raad van mening dat hier sprake is van een potentieel waardevolle basisregistratie die voor velerlei doeleinden hergebruikt kan worden. De Raad adviseert u dit bestand vanwege die bronwaarde aan te merken voor blijvende bewaring, hetzij in het Nationaal Archief, hetzij in het Steinmetzarchief.

Hij wijst u in dit verband op het onlangs uitgebrachte raadsadvies *Het tekort van het teveel*, waarin hij benadrukt dat in het vroegste stadium van archiefselectie bronwaarde een van de belangrijkste bewaarcriteria is en waarin hij pleit voor een herijking (lees: verbreding) van de selectiedoelstelling.

De Raad merkt op dat het wat betreft de neerslag van handeling 542 onduidelijk blijft of het hier gaat om een afgeleide van de basisregistratie uit handeling 578, die eventueel aan het Steinmetzarchief zou worden overgedragen. In het driehoeksoverleg concludeert de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris dat dat het geval is, en dat daarom de neerslag van handeling 542 vernietigbaar is. Van de zijde van de CWI wordt deze conclusie echter noch onderschreven noch ontkracht. De Raad acht het wenselijk dat bij de vaststelling van de lijst vast komt te staan wat de herkomst van de neerslag van handeling 542 is, en of die eventueel een ander licht op de voorgenomen waardering werpt.

Handelingen met 'documenting documents' als neerslag

De ontwerp-lijst bevat verschillende handelingen waarvan de neerslag informatie geeft over de aard, structuur, functie en betrouwbaarheid van gegevens die voor overbrenging in aanmerking komen. De Raad is van mening dat dergelijke

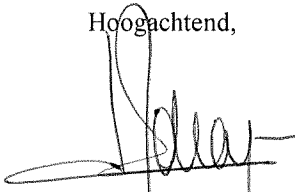
² MvA II, 22 866, nr. 7, p. 3.

'documenting documents' voor bewaring in aanmerking komen omdat ze iets zeggen over respectievelijk iets bijdragen aan de betrouwbaarheid en de gebruikswaarde van de bronnen waarop ze betrekking hebben. Concreet gaat het in deze ontwerp-lijst om de handelingen 679, 684, 705 en 707.

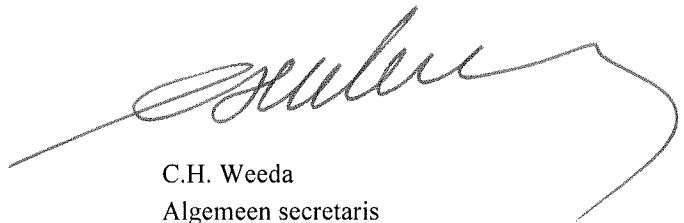
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1997-2004 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris